

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Égész évre . . . 6 korona.
Egyes szén ára 6 fillér.

MEGJELENIK HETVENHAT ÉVSZER:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
megelőző és követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi Könyvtomda-vállalat
Irodájában.

Íde küldendők a kéziratok és előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótalajdonos: **A VÁROSI KÖNYVTOMDA-VÁLLALAT.**

A városi tisztviselők fizetésrendezése

Lapunk legutóbbi számában leközlöttük a tisztviselők, segéd és kezelő személyzet fizetésére vonatkozó javaslatot. Nem vetünk el el és nem tettünk hozzá semmit. Nem akartunk addig hozzászólni a javaslatához, míg a bizottsági tagok el nem olvasták azt egész terjedelmében. Most azonban, hogy az egész város közönsége előtt ismeretes immár a javaslat, szívesen közöljük az ezen javaslat javára vagy terhére hozzánk érkezett megjegyzéseket annál is inkább, mivel nagyon kívánatos, hogy ezen rendezésre váró kérdéshez minél többen hozzászóljanak daczára annak, hogy a szervező bizottság a javaslatot leszavazta.

Lapunk egyik barátja a következő cikykelyt küldte be hozzánk:

Azon polgárok közé tartozom, kik érzik a pótdadó súlyát. Szeretném tehát elérni azt az időt, midőn megszabadulunk eme tehertől és óhajtom még megérni azt az órát, melyben a főszámvevő ur bejelenti a költségelőirányzat tárgyalásakor, hogy városunk háztartása pótdadó kivételét nem kívánja.

Ezen tehertől azonban csak abban az esetben kívánok megszabadulni, ha e miatt nem áll be a retrográd irány városunk életében, azaz ha a szépen megindult haladás nem vesztegel. Mindaddig tehát jajszó nélkül viselem a terheket, míg készen nem leszünk amaz alkotásokkal, melyeknek megvalósítását programmunkba felvettük. Mert helytelen dolognak tartanám, ha merő önzésből megállanánk a haladás szekerével és félünkattl végezzé csak, betetőzetlen műveket hagynánk az utódokra.

Már pedig első sorban kötelességünk azokat, kik közgazgatásunkat vezetik, a város méltóságához és munkásságuk értékéhez arányitva fizetni. Mert ha kisebb és szegényebb városok már évekkal ezelőtt igyekeztek nagy terhek felvállalásával tisztviselőik anyagi helyzetén javítani, annál inkább meg kell ezt tenni a gazdag Debreczennek és nem szabad elzárkózni attól a gondolattól, hogy a munkakörét híven betöltő tisztviselő méltán számíthat nemcsak a lelket emelő, a munkakedvet erősítő erkölcsi elismerésre, hanem a tisztess megélhetését biztosító anyagi jutalomra is.

Az állam gondoskodott is tisztviselőinek fizetésrendezéséről, sőt gondoskodni fog fokozottabb mértékben a jövőben is. Mégjobb és kisebb városok szintén belátták, hogy a megélhetés napról-napra nehezebb és éppen azért gondoskodtak tisztviselőik fizetésrendezéséről, vagy korpótlék- és drágasági pótlékáról és mint az előttünk fekvő adatokból kitűnik, igen sok helyen ez az emberséges cselekedet felemelte a pótdadó százalékát és ennek daczára a közgyűlésen sohasem támadtak a tisztikarra.

Itt-ott hallottam, hogy a bizottsági tagok azért ellenzik a fizetésrendezést, mert ilyen rendezés volt 1896-ban. Tényleg volt, de ez a rendezés jobbjára csak azokat érintette, akik elég ügyesek voltak a helyzetet kiaknázni. De már ennek a javaslatnak is volt a személyválogatáson kívül egy másik nagy hibája is, nevezetesen az, hogy a lakáspénzt olyan nevétségesen csekély összegben állapította meg, hogy abból kijönni egyenesen képtelenség. Egyébiránt a fizetésrendezés nem is történt meg az egész vonalon, mert egyes csendesebb hangu tisztviselők semmit sem kaptak és hogy mégis nagy összeget kellett beállítani a tisztviselők fizetésrendezésére, annak oka az volt, hogy új állásokat kreáltak egyesek kedvéért, kik a városhoz siettek megmenteni bizonytalan ekzsisztenciájukat.

Ezzel szemben most egy oly javaslat van előttünk, mely a maga egészében okos vezető elvek szerint van kidolgozva. Ajánlja a korpótlék behozatalát, a lakáspénz méltányos emelését, az irodai átalány eltörlését, az egyes állások beszüntetését és az egyes állások javadalmazásának felemelését.

Nézzük valamennyi pontját a javaslatnak.

1. **Korpótlék.** A korpótlék behozatala felette méltányos és igazságos dolog mindenütt, főleg pedig a közgazgatásnál, hol az előhaladás nem mindig az egyén értékétől, hanem a viszonyoktól, körülményektől és nem ritkán a választók szeszélyétől függ. A legmunkásabb, legképzettebb tisztviselő ki van téve annak, hogy ugyanabban az állásban örli le életének napjait. Nincs protekciója, nem szert sambirozni a választók előtt, ennél fogva lemarad. Nem egyszer hallhatjuk a választó polgárok azon megjegyzését választások előtt, hogy a tisztviselő kilincsel a szavazatért, ha ellenben érezve értékét, becsületet munkája és lelkiismeretesen betöltött éveivel megy a választási küzdelembe, büszkeséggel vádolják, akinek derogál a választókra ajtó nyitni. Így is baj, úgy is baj, mert az első esetben talán önértetét kell áldozatul hozni egy jobb állásért, másodsorban bünül róvják fel neki azt, hogy nem a népszerűség emeltyivvel akar fellebb hatolni, hanem érdemeinek jutalmazásában bizik. Méltó tehát, hogy ebből az utvesztőből kivezessük az önértetes tisztviselőt és hogy ne legyen kénytelen kilincselni, adjuk meg munkássága és eltöltött évei jutalmául a **korpótléket**.

A lakáspénz emelése szintén méltányos, mert azt minden igazságos ember beláthatja, hogy a tisztviselők mostani lakáspénzükből egészséges és állásukat megillető lakást nem kaphatnak. Budapesten egy írmonak van annyi lakáspénze, mint nálunk egy tanácsnoknak, már pedig mégis csak van valami különbség rang és társadalmi állás tekintetében a kettő között. Az ország valamennyi nagy városában magasabb a lakáspénz, mint nálunk, pedig míg

más városokban a tisztviselőtelepek létesítésével a belső város lakásainak ára esett, addig nálunk folytonosan emelkedő házbecéket kell fizetnünk. Egyébiránt megjegyezzük, hogy a közgyűlés elé kerülő javaslat idevonatkozó része nem állja ki a kritikát, mert nagyon kívánatos volna, hogy nemcsak egyesek kapjanak lakáspénz emelést, hanem valamennyi tisztviselő egyenlően érezvén a magas lakberek terheit, valamennyinek lakáspénze emeltetnék bizonyos csekélyebb összeggel.

A javaslat tervbe veszi az *irodai átalány* eltörlesztését. Helyeseljük a javaslat eme megtakarítást célzó részét, mert ezen átalány teljesen felesleges kiadás akkor, midőn irodai szerek beszerzéséről maga a város gondoskodik. Annak igazolására, hogy ezen átalány teljesen felesleges, felhozzhatjuk, hogy összehasonlítva az irodai szerekre fordított kiadásokat a régi és mostani rendszer közt, semmiféle megtakarítás nem látható és az átalányösszeg így semmivel sem megokolható kiadás.

A javaslat egyes állások beszüntetését is javasolja. A javaslatban foglalt két tanácsnoki állást nem tartjuk megszüntetendőknek, vagy ha már mindenáron hátrafelé akarunk menni, teljesen elégséges az egyik tanácsnoki állás megszüntése, és pedig az a tanácsnoki állás, melyet most az árvászeki elnök tölt be. Nem tartjuk helyesnek a másik tanácsnoki állás beszüntetését, mert ha valahol, úgy Debreczen sz. kir. városban szükség volna egy szegényügyi tanácsnoki állásra. Mindnyájan beismernük, hogy szegényügyünk még mindig rendezetlen és nehézkes. A szegényügyi tanácsnok egy új, például a német rendszer segítségével könnyen segíthetne a mostani állapotokon. Nemcsak szemmel kísérné az igazán érdemes szegényeket, hanem gyorsan is tudna segíteni az emberi nyomor enyhülésén. Ugyanó vennie kezébe a városi szegényház vezetését és általában mindama humanitárius ügyeket, melyek a szenvedő emberiség ügyeit szolgálják. Akkor nem fog előfordulni az, hogy az éhhalál küszében álló elkésvé kap segítyt és a dologkerülő nem fogja az érdemes elöl elhalászni a segítséget.

De még az esetben is, ha a szegényügyi egységes vezetését nem is bíznánk egy tanácsnokra, valamelyes szegényügy osztályt kellene szervezni egy főnökkel, felügyelővel, vagy igazgatóval, aki a fentemlített dolgokat elvégezné. Ezen állást lehetne javadalmazni 3200 koronával és 700 korona lakáspénzrel. Nagy, áldásos és eredményes munkát végezhetne ez az új hivatal, mert nemcsak a jelentkezők ügyeit intézné el, hanem maga személyesen keresné fel a kiáltó nyomor hájkát és közvetlen tapasztalás után segítene a szegénységen. Egy szívvel bíró munkás, az emberi szenvedéseket átérteni és átérzeni tudó tisztviselő néhány év alatt ilyen rendszer mellett nagyot lendíthetne a szegényügy mostani állapotán.

Egy rendőrkapitányi állás beszüntetését mi is helyesnek tartjuk és szeretnénk, ha a központi rendőrség intézménye érvényesülne.

A mérnöki hivatalnál két állás megszüntetését javasolja a tervezet. Ezen hivatalnál nem áll be változás, mert az eddig mérnöki létszámba tartozott gépészmérnök a világiatási vállaat igazgatója lett, egy mérnöki állás pedig megszűnne a jövőben. Más kérdés azonban, hogy a megkevesbített személyzettel képes lenne-e a mérnöki hivatal eredményesen dolgozni, főleg ha a régi szokás megmarad, nevezetesen az, hogy a mérnökök magánmunkáit is végezhetnek. Nem szeretjük ugyan a régi szokásokat megboly-

gatni, de a magánmunkák végzését mégis jobb volna korlátozni.

Jól meg van okolva a három külső állatorvosi állások egyikének megszüntetése, valamint egy belső állatorvosi állás eltörlése is.

A magánveltárnoki állás ma már felesleges. Elvégre is ama diskrét dolgokat, melyeket a magánveltár hét zár alatt őriz, megőrizi tüzmentes szekrényben a közleltári hivatal is, mely szintén őriz diskrét természetű irásokat és okmányokat. Ez esetben megszüntetendő volna a *közleltár* elnevezés is, amely csakis nálunk van meg. A veltárt vezetné a fővelvtárnok és mellé be volna osztva egy szintén okleveles velvtárnok, természetesen nem a mostani nyomorúságos fizetéssel.

Üres ez idő szerint egy erdőzeti állás, melynek végleges beszüntetését szintén javasolja a tervezet. Mivel pedig az erdőmester hatalmas munkaereje és szakképzettsége fáradhatlan erdszeivel ellátja a városi erdők gondozását, a beszüntetés megokolt.

Elfogadható a számfeljö adótszti állás beszüntetése, valamint az árvászeki irodatiszti állás is. Ennek a munkáját bátran elvégezheti egy irnok is. A mostani árvászeki elnöke és ülnökei ezen állás nélkül is megmaradnak az ország mintaarvászekének.

A lovasrendőrfelügyelői állásra nézve a javaslat azt mondja, hogy törlendő; valamint két polgári biztos állás is, valamint egy szállásbiztosi fizetés is kikapcsolható az eddigi kiadási rovatból, amennyiben a város barákokban fogja elhelyezni az időnként átvonuló katonaságot.

Nem tartjuk azonban helyesnek a *vegyészi állásnak* megszüntetését. Debreczen nagy város és piacza annyira szerte van szórva, hogy a legnagyobb gond mellett is alig ellenőrizhető. Az is bizonyos, hogy annyi mindenféle hamisított áru kerül hozzánk, hogy azok alapos ellenőrzése feltétlenül szükséges a fogyasztó közönség egészségének védelme tekintetében. A kerületi orvosok azt az ellenőrzést alig végezhetik, de ami fő, több ember, még ha szakemberek is, egy laboratoriumot összeütközés nélkül nem kezelhetnek. A város vegyeszi laboratoriumát annak mostani vezetője K. Szalay Béla dr. oly magas nivóra emelte és oly tudással vezeti, hogy a szakferiák kijelentették, hogy ez valóságos minta miniatűr laboratorium. Nem eltörölni, de fejleszteni kellene ezt az intézményt és az elén álló szakferiát jó fizetéssel kellene honorálni. Amit K. Szalay Béla dr. most végez, 600 koronájába kerül a városnak, ennyit talán meg is érdemel az a szakferiát, aki üres idejének legnagyobb részét a laboratoriumban tölti a város közegészségének nagy hasznára.

A mérnöki hivatalnál egy rajzoló állás beszüntetését javasolja a tervezet. Helyes, mert egy jól díjazott szorgalmas ember a rajzoló munkákat elvégezheti annyival is inkább, mivel a nagyobb építkezéseket nem a mérnöki hivatal vezeti.

A javaslat 50 díjnoki állást kíván csak megtartani. Mi szívesen hozzájárulunk ezen apasztásba, mert azt tapasztaltuk a multban, hogy aki mesterségét megunta, vagy rosszul ment a dolga, megelhetésének végső mentevárát a városnál találta fel. A házipénztár ezen jobbra felesleges állások megszüntetésével sokat takaríthatna meg egyrészt, másrészt nagyobb tevékenységre sarkallná azokat, kik most a díjnokok munkájára támaszkodva, a kevesebbnél is kevesebbet dolgoznak.

Az elmondott állások beszüntetésével és a szolgálattevő személyzet létszámának leszállításával a ja-

vaslat szerint 36,808 kor. 41 fillér megtakarítás mutatkozik. A bizottsági közgyűlés tehát a saját érdeke ellen cselekednek, ha a javaslatot ridegen visszautasítaná és a *Juhász Ignác* bizottsági tag merev álláspontjára helyezkednek. Mert a javaslat sok üdvös újítást tartalmaz és ha hiányzik, a közgyűlés bölcsesége kipótolja, nemcsak a tisztikar lesz azógg megelégedve, hanem a házipénztár kiadás is csökkenik fog.

A javaslat méltányosan kívánja emelni a fizetéseket is, ott azonban, ahol emeli a javadalmazást, nem kíván 1908-ig korpóteleket.

És pedig a polgármester javadalmazását 11,200 koronában kívánja megállapítani. A javaslat megokolása helyes és elfogadható, mert Debreczen város polgármesterének hivatali méltósága megkívánja azt, hogy illő fizetést huzzon. Jól mondja a javaslat, hogy a polgármesteri állás nagy elfoglaltsággal, munkával, sok gondnal és felelősséggel egybekötött hivatal.

Méltányosnak tartjuk a főjegyző fizetésének emelését nemcsak azért, mert a város második főtisztviselője és a polgármester helyettese, hanem azért is, mivel a főjegyző a szervezeti szabályzat szerint a jog- és pénzügyi bizottság elnöke és bizony-bizony el van halmozva munkával.

A javaslat az árvaszéki elnök fizetését lakáspénzével 6000 koronában kívánja megállapítani. A javaslatban előirányzott összeget nem sokaljuk, mert az árvaszéki elnök hivatala oly nagy felelősséggel jár, hogy méltán megilleti ez a fizetés.

Ellenben tulmagasnak tartjuk az ülnökök fizetésemelését, tekintve azt, hogy a többi szintén sok munkával terhelt tisztviselő egy-kétszáz korona fizetésemelésben részesül. A javaslat szerint az ülnöki törzsfizetés 800 koronával, a lakáspénz 300 koronával emelkednek. Nézetünk szerint itt a törzsfizetés 400 koronával, a lakáspénz pedig 100 koronával kellene emelni. Méltányos a gyámpénztáros fizetését 200 koronával emelni, vagyis annyival javadalmazni, mint az adópenztárnokok nemcsak azért, mert egyenlők rangban, hanem azért is, mert a gyámpénztáros munkája sokkal komplikáltabb egyéb pénztárak munkáinál.

Az I. aljegyző fizetését méltányos dolog 200 koronával emelni, sőt nézetünk szerint, tekintve a vármegyei I. aljegyző fizetését, az aljegyző fizetése 3000 koronában volna megállapítandó.

A főkapitány állása nagy munkaerőt, erős kötelességérzetet, szorgalmat és bátorságot kíván. Méltó tehát, hogy eddigi javadalmazása 600 koronával emeltessék.

A közlekedtárnok fizetését a javaslatban 600 koronával látjuk emelve, míg a levéltári segédnek 200 koronát javasol a tervezet készítője. Mivel a legtöbb nagyobb város fő- és alveleltárnoka irodalmilag képzett ember, állásuk szakvizsgálatot, képesítést kíván és hivatalos elfoglaltságukon kívül a város multját felderítő munkásságot fejtenek ki, továbbá mivel a vármegyei rendezés szerint a főveleltárnok 2600—2900 korona törzsfizetését, helyettese pedig 1800—2300 korona javadalmazást kap, ezen hivatal tisztviselőinek fizetésemelése annál inkább megokolt, mivel 1896-ban fizetésük nem emeltetett.

A szervezeti szabályzat a városgazda mostani csekély fizetését 600 koronával javasolja emelni, mivel a jövőben felügyel a város birtokaira, bérleteire és munkaköre növekedik.

Végül a javaslat némi emelést tervez az I. oszt. irodatiszteknel és irnokknál. Oly csekély itt az emelkedés, hogy szót senki sem tehet ellene.

Mi a magunk részéről szeretnénk, ha a többi tisztviselő fizetése is emeltetnék, vagyis a megtakarítás gyanánt mutatkozó 36,808 kor. 41 fillér is elosztatnék részarányosan a tisztviselők fizetésemelésére. Ez esetben sem rosszabbodnék a mostani állapot és semmivel nem növekednék a tisztviselők fizetése címén a pótdadó. Óhajtanánk pedig azt azért, mert még látszatát is szeretnénk elkerülni annak a vádnak, mely 1896-ban is elhangzott, hogy tudniillik a javaslat *személyek* szerint és azok érdekében lett emelve.

Nem egyszer hallottuk azt a panaszt, hogy a főbb tisztviselők személyes szolgálatára tiszti legényeket tart a város. Ez a panasz nem jogosult, mert a világon mindenütt azt látjuk, hogy a főbb és magasabb állású tisztviselők szolgálatára hajdúk, szolgák, tiszti legények vagy inasok állanak ép úgy, mint a hadnagynak meg van a hadseregnel a maga tiszti legénye és lovásza. Ennek a kiadásnak megtakarításával nem mentjük meg a várost és az erre előirányzott összeg további fenntartása nem vezet csödbe házipénztárunkat. A javaslat mindenütt rámutat azon pontokra, ahol megtakarítás eszközölhető és az egész javaslaton átvonul a megtakarítás szándéka.

Nem is kell egyebn ezen javaslaton általános elfogadásához csak méltányosság és egy kevés jóakarát, a részleteknel pedig ki lehet pótolni a hiányokat és esetleg a javaslat nagyobb megsértése nélkül itt-ott változtatás eszközölhető.

Kérjük azért a javaslat támogatását és elfogadását.

A tervezet átdolgozására kiküldött bizottság a héten ismét foglalkozott a fizetésrendezési javaslattal és azt többek hozzájárulása után nemcsak elvetette, hanem ezenkívül kimondotta, hogy a tiszti legények fizetését beszűntíti.

Mint fentebb említettük, mi elismerjük a fizetésrendezési javaslat fogvatkozásait, de ennek dacára sokkal érdemesebb munkánkat tartjuk, hogysen az elvetését érdemlene. Mert ha a debreczeni tisztikar egyedül állana a fizetésrendezés előkészítésében, vagy lehetetlen kívánna, vagy végül, ha óhajtása teljesítésével vagy terhet róna a házipénztárra, értenénk a szervező bizottság határozatát. A jelen esetben azonban, midőn az ország összes városainak közönsége kész szívvel igyekszik még áldozatot árán is tisztviselőinek megélhetését biztosítani, midőn a tisztikar tisztos és nem tulhajtott kérrésel áll elő, midőn éppen azt akarja, hogy a felesleges kiadásokat a létszám apasztatásával kevesbbitse és jól fizetett tisztviselői karral végeztesse a közügyet, mondom mindezeket, megfontolva: hiába keressük ezen leszavazás jogos és igazságos voltát. Ha a szervező bizottság hibát talált a javaslatban, mért nem reparálta azt, mért nem javasolt a tárgyalás folyamán jobbat, mért nem talált ki valami helyesebb és célfelvezetőbb eszmét ezen egező kérdés megoldásánál. Akármint tesz vala is, sokkal bölcsesebben és igazságosabban cselekszik, mint így, hogy minden elfogadható megokolás nélkül elveti a javaslatot.

A tiszti legények fizetésére vonatkozólag megjegyezzük, hogy ez a határozat szintén tulhajtott takarékoságra mutat. Kisebb, szegényebb városok is adnak tiszti legényeket magasabb rangú tisztviselőik szolgálatára. Annak a néhány tiszti legénynek a javadalma edes keveset lendít a házipénztár állapotán, legfeljebb azt fogja bizonyítani, hogy veszedelmesen halanduk a kicsinyes dolgok utvsztójébe, ahelyett, hogy érdemileg foglalkoznának a fontosabb ügyekkel.

Azt hisszük azonban, hogy a szervező bizottság merev és rideg álláspontját nem teszi magáévá a közgyű-

lés. Nem kívánjuk mi azt, hogy a javaslatot minden vita nélkül elfogadják, de szeretnénk, ha a törvényhatósági közgyűlés a maga feladatához és méltóságához képest komolyabban fog foglalkozni ezen fontos kérdéssel és talál valamelyes módot városi tisztviselőink fizetésrendezésére. Ezen kérdés megoldása elől kitérni nem lehet és nem is szabad Debreczen város törvényhatósági bizottságának, mely minden időben méltányolta azt időviszonyok követeléseik.

Akármerre nézünk, mindenütt az látjuk, hogy a közigazgatási tisztviselők legmóshatóbban vannak fizetve. Nemcsak az állam igyekszik tisztviselői tőrhető megélhetését biztosítani, hanem még a magánintézetek is napi gondjaik közé vették embereik fizetésrendezését Hozzájárul ehhez az a körülmény is, hogy a közigazgatásnál nehéz az előremenetel, míg az államnál és más hivatalnál a ranglétrán önkénytelenül is előre megy a becsületes és szorgalmas tisztviselő. Arad, Temesvár, Pozsony, Szeged, Szekesfehérvár, Győr, Kecskemét és a többi városok már nemcsak felvetették programjukba a fizetésrendezést, de azt meg is valóstították, a nagy közönség a legnagyobb készséggel támogatta a tisztviselők kérését, a lapok szinte követelték a tisztviselők jogos mozgalmának teljesítését, mért tenne ellenkezőképpen egy olyan nagy és gazdag város, mint Debreczen, még pedig akkor, mikor megdönthetetlen számadatokkal igazolja be azt, hogy mikor a tisztviselők anyagi helyzetén akar segíteni, egyuttal majdnem 40,000 koronát takarít meg a házipénztárnak.

Remélik azért a tisztviselők a legjobbat.

Városatya.

Szíves készséggel adtunk helyet lapunkban a fenti cikkelynek. Magunk részéről nem akartunk ez alkalommal a kérdéshez hozzázólni, nem térhettünk ki azonban az elől, hogy kívülről jövő cikkelynek helyet adjunk. Utóvégre a kérdés sokkal inkább előtérbe lépett, hogysen agyonhallgathatnánk. Nem marad tehát egyéb hátra, mint az, hogy megköszönjük cikkelyírónak a tisztikar iránt való jóindulatát, mely azt igazolja, hogy nemcsak a tisztikar, hanem a tisztikaron kívül állók is rokonszenveznek a tisztikar mozgalmával. Egyébiránt mi azt hisszük, hogy a bemutatott javaslathoz makacsul nem ragaszkodik a tisztikar, hanem hálásan fogad bármely más módot, mely anyagi helyzetének javítását czélozza. (Szerkesztő.)

Indítvány

a városi szervezeti szabályok rendőrségi tervezettségének módosítása tárgyában.

Az eddigi tanácskozások során összeállított városi szervezeti szabályok a két kerületi rendőrkapitányságnak egy rendőrkapitány vezetésé alatt egyesítését teszik kiltátsba, hogy így a közigazgatási, községi bíráskodási, gazda és cseléd közötti vitás ügyek egy belsőségi és egy mezőrendőrségi kapitányságok által láttassanak el, mely beosztást sem czélszerűség, sem egyöntetűség, sem pedig különösen az egyenlő munkabeosztás elvének megfelelőnek nem találom, azért

javaslatom a következő:

1. A mostani két kerületi és a mezőrendőr-kapitányság egyesítenek, ezen egyesített rendőrkapitányi hivatal egyedül és tisztán csak a közigazgatási (adminisztratív) természetű rendőri teendők vitelével bízzák meg.

2. A kisebb polgári peres, valamint a gazdák és cselédek közt felmerülő vitás ügyek a kerületi, illetve a rendőrkapitányság ügyköréből vétsenek ki s ezek, mintkét a legtöbb s más legnagyobb törvényhatósági városoknál szervezve van, a rendőrkapitány alatt álló rendőrkapitányi jelleggel (azonban ennél sokkal kisebb fizetési javadallommal) egy a főispán által életfogytig kinevezendő gyakorlati és lehetőleg magasabb jogi képzettséggel bíró »községi bíró« által láttassanak el, mely a rendőrkapitányság külön ügyosztályát képezne.

Indokolás.

Miután a mezőrendőri kapitányság ügyköréből a mezőrendőri kihágások és vétségek körül minden teendők a rendőrkapitányság bünygi osztályához utaltattak, ezen hivatalunk ama speciális ügyköre, mely annak ily alakban fenntartását szükségessé tette, teljesen megszűnven, semmi ok fenn nem forog arra nézve, hogy ezen hivatal más ily rendőrkapitányi hivaltól elkülönítve tovább is fenntassák.

A főkapitány fenhatósága alatt egyesített rendőrkapitányság ha tisztán az adminisztratív természetű rendőri ügyeket kezeli, a létező munkaerő mellett és pedig a két rendőrkapitány és egy fogalmazóval képes lesz a naponta beérkező ügyeket elintézni, ugy, hogy az őszpontosítással feleslegessé való iktató, kiadó és irattárnoki hivatalos állások beszüntetése által tetemes pénzbeli megtakarítás is lesz elérhető, másrészt pedig, ha mint külön osztály a rendőrkapitányság tisztán csak közigazgatási teendőkkel lenne ellátva, a felek a város és külsőségek bármely részéről egy és ugyanazon hivatalnál megtalálnák ügyeiknek megfelelő hatóságát.

De nem csak ezen czélszerűségi okok, hanem az egyenlő munkabeosztás lehetővé tétele is kívánatossá teszi az adminisztratív ügyeknek őszpontosítását s azoknak másnemű (bagnetel, cseléd) ügyektől elkülönítését. Ugyanis ha a rendőrkapitányság legközelebbi munkabeli tevékenységének eredményét vesszük kiindulási pontul:

	a két rendőrkapitányság feldolgozott	a mezőrendőrkapitányság feldolgozott
az 1903 év I-ső felében:	6507 ügydarabot	2140 ügydbot
az 1903 év II-ik felében:	5780 „	2202 „
az 1904 év I-ső felében:	7193 „	2450 „
összesen pedig:	19,480 „	6792 „
átlag tehát félevenként	6493 „	2264 „

miből ki fog tűnni, hogy a megállapított tervezet szerint míg a mezőrendőr-kapitányságnál alkalmazandó rendőrkapitány és egy fogalmazóra személyenként átlag egy fél év alatt 1132; addig az egyesítendő belrendőrkapitányságnál a rendőrkapitány és a mellé beosztandó két fogalmazóra személyenként átlag és pedig ugyanannyi időre 2165 ügydarab, tehát az előbbi számnál majdnem kétszerannyi kiosztás esnék feldolgozásra, — mely számadat mennyiségét — önként értvén — a rendőrkapitány, ki különben is elnöki s egyéb rendőrhatalósági intézkedések megtételével van elfoglalva, közvetlen munkája által sem csökkentheti.

Ezzel szemben, ha egy hivatalban a főkapitány alatt az összes közigazgatási teendők két rendőrkapitány és fogalmazó munkadorébe csoportosítottanák a példaul alkalmazott számadatok összegéből a 7868 ügyszámot tevő másnemű ügydarabot levonva, az így maradt 18404 ügydarab félelvi átlaga kitesz 6134 ügydarabot, melyből (3

személyenként fél évre 2038 ügy darab; — míg a községi bíróra ugyanezen időre 2623 db szám esnék feldolgozásra, mely mutatkozó, csekély különbség, teljesen elenyészik, ha meggondoljuk, hogy ezen vitás ügyek tekintélyes száma kiképzés által igen megkevesbedik.

Ha, feltéve a községi bíróság szervezete által fordulnának is elő némi kevés kiadások, azok a most szártagolt rendőrségi hivatalok összevonása folytán megtakarítható összegből bőven fedezhető lennének, mely költségek alig jöhetnek még számításba is, ha a községi bíróság beadványai a főkapitányság iktató, kiadó és irattár személyzete által vétetnének irodai kezelés alá.

A községi bíróságnak ily módoni szervezete s annak az adminisztratív ügyektől külön választása a gyakorlati követelményeknek mennyire megfelelő, alig szorul bizonyítékra, hivatkózni lehet e részben az országunk legtekintélyesebb, legtöbb városára (Pozsony, Arad, Szeged, Szabadka, Sopron, Temesvár, Szatmár, részben Szekesfehérvár szabad kir. városokra), hol a kisebb polgári peres-ügyekben bírásokodást, (bagatell) a rendőrségnek teljesen elkülönített egy külön osztálya, az úgynevezett községi bíróság teljesíti s az ily, szerkezettel, minden tekintetben a legmegfelelőbb s minden hivatalnak kielégítő alkotásnak bizonyult.

Hogy ezen ügyosztályi funkcionáriusa a községi bíróság — a főispáni kinevezéssel nyerve életfogytiglani hivatalát, indokolja annak meggondolása, hogy ez esetben szivesen ajánlkoznak oly magas jogi képzettséggel s jogi gyakorlattal bíró pályázók ezen állás elnyerésére, kik magukat a különbeni választás esélyeinek, a választók változó szeszélyeinek s az ezzel járó sok nemű kellemetlenségeinek alávetni vonakodnának, vagy egyáltalában attól magukat visszatartsák, míg a kinevezéssel egy ily tisztességes, habár rkapitányi fizetésnél szerényebben díjazott hivatali állásra oly férfiak is pályáznának, kiknek bármelyike a a tisztí karnak tisztességére s a kinevezett pedig a jogkereső közönségnek csak nyereségére szolgálna.

Mielőtt tehát a szervezeti szabályzat ezen részének a tervezet szerinti keresztülvitelére az utolsó lépések elkövetkezének, — szerény javaslatomat s annak röviden körvonalozott indokolását a Tek. Bizottság bölcs megfontolása alá bocsátom — s kérem annak elrogadását.

Kelt Debreczenben, 1905. évi június 9.

Egy városi tisztviselő.

Miniszteri körrendelet

A Budapesten tartandó nemzetközi alkoholizmus elleni X. kongresszuson való részvétel.

(Valamennyi törvényhatóságnak.)

Ez a körrendelet Fiumére is kiterjed.

Az alkoholfogyasztásnak s következménye gyanánt a nép erkölcsi, anyagi és egészségügyi romlásának Magyarországon az utóbbi időben észlelt nagymérvű növekedése Szepes vármegye kezdeményezésére arra indította a legtöbb törvényhatóságot, hogy ezen a jövő nemzedékre is kiható veszedelem leküzdése végett felirattal fordultak hozzám. Ezen melyreható társadalmi baj orvoslása, a közzeltem módjának s a hatásukban legtöbb eredménnyel kecsegtető tényezőknek a megállapítása lesz a tárgya a X. nemzetközi alkoholizmus elleni kongresszusnak, melyet a folyó évi szeptember havának 11—16. napján Budapesten fog-

nak megtartani. Erről a törvényhatóságot, tekintettel az önként megnyilatkozott s részemről teljes elismerésre méltott érdeklődésre, azon czélból értesitem, hogy ezen kongresszuson magát képviseltesse s az iránt az érdeklődést a társadalom szélesebb rétegeiben is felkeltésse, mert az alkoholizmus sikeres leküzdése nem annyira állami intézkedésektől, mint a helyes belátásra birt társadalmi tényezők vállvetett működését várható.

Budapestben, 1905. évi május hó 26-án.

Tisza s. k.

Hirek.

A Hortobágy hasznosítása. Lapunk egyik közelebbi számában ismertettük egyik munkatársunknak érdekes cikkelyét a Hortobágy hasznosításáról. A cikkely megjelenése általános feltűnést keltett gazdakörökben és mint halljuk, fölkellette a gyárosok figyelmét is. Biztos forrásból írhatjuk, hogy a Hortobágyon létesítendő gyáripari vállalatok azonnal jelentkeznek megbízható tőkepénzesek és neves pénzintézetek. Hasonlóképpen a nagyobb bérleteket is hajlandók azonnal kivenni. Végül a kisebb birtok kertekre is azonnal lesznek reflektánsok. Mindenesetre kívánatos, hogy Debreczen város illetékes körei foglalkozzanak az általunk közölt szakszerű czikben foglalt eszmékkel annyival is inkább, mivel annak írója a gyakorlati mezőgazdálkodással foglalkozik és széles látókörével, a viszonyok mérlegelésével, mindennel szívalma írta meg nemcsak nálunk, hanem az egész ország gazdakörreiben is feltűnést keltő javaslatát. Az általa lefektetett elvek gyakorlati alkalmazásával valóban oly jövedelmi forráshoz jutna városunk, mely nagyot lendíthetne a pótdó csökkentésén. Alki elővársa figyelmesen munkatársunk cikkelyét, az meg fog győződni arról, hogy az realis állapot nyugszik.

— **Kinevezés.** Domahidy Elemér főispán a június 2-ikán tartott közgyűlésben *Moskovits Miksa dr.*-t tiszteletbeli kerületi orvossá nevezte ki.

— **Megváltó állás.** A *Kiss Sándor* kórházi biztosnak fogalmazóvá történt megválasztása folytán megüresedett állásra, mint halljuk, többen is reflektáltak. A kinevezés a polgármester joga, ki még ez idő szerint nem intézkedett.

— **Sertésölak a belvárosban.** Panaszos levelet kaptunk a Péterfiáról. A levél elmondja, hogy a Darabos-utca egyik háztulajdonosa sertésölakot épített udvara végére, mely a péterfiak házak kertjeinek végéhez nyúlik. Ennek következtében oly rettenetes bűz van, hogy a keresztépületek lakói nem tűrhették a szagot, kénytelenek felmondani a lakást. Hozzánk intézett panaszos levelükben elmondják, hogy ablakaikat a tenger légy és betetőülő bűz miatt nem tarthatják nyitva. Kétségkívül áldatlan állapot ez és valahogyan segíteni kellene a dolgon, mert mégsem járja, hogy a város belső területén sertéshizlakok építsünk. Hisszük, hogy a főkapitány ur utána járhat a dolognak és amennyiben intézkedés szükséges forog fenn, megvédelmezi a törvény, szabályrendelet és hatásköre erejével a panaszosok érdekeit.

— **Szentpétery Ferenc felebbezése.** Szentpétery Ferenc kerületi kapitányt a közigazgatási bizottság hivatalvesztésre ítélte. Szentpétery Ferenc sérelmesnek találván az ítéletet, a miniszteriumhoz felebbezett.

— **A Csokonai-körből.** A Csokonai-kör f. hó 9-ikén választmányi ülést tartott a kollégium kis tanácstermében, Komlóssy Arthur I. alelnök elnöklésével.

— **A halápi sírmezőről.** A muzeumi bizottság elhatározta a halápi sírmező felásatását. Az ásásat egy héig tartott a muzeumi bizottság tagjainak felügyelete alatt, alig számbavehető eredményre.

— **Tudósok városunkban.** Fejérváthy László dr. és Schoneherr Gyula dr. történettudósok tegnap városunkba érkeztek. Ez alkalommal beható szemle alá veszik a mindinkább gyarapodó városi muzeumot.

— **Sáskairtatás a Hortobágyon.** A sáskairtatás nagyban folyik a Hortobágyon. Ezernél több munkás pusztítja a föld és mező

veszedelmes ellenségét. Óriási mennyiségben lepte el a délibábos-rónát, de feltűnt már Hevesmegye is, mert Jablonovsky, a rovartani állomás igazgatóját Kis-Kőre előljárósága értesítette, hogy a község határában is nagy mennyiségben jelentkezett a sáska. Csodálatos, hogy ennek a mezőpusztító rovarnak nem árt az eső, de még a jég sem, mert megszáradása után ismét vígan él. Mindenesetre dicséretes a rovartani állomás igazgatójának páratlan buzgalma, lelkiismeretes munkája és szakavatott vezetése, mely bizonyára megszabadítja mezőinket ezen veszedelmes ellenségtől. Legközelebb az írtás megbecsülésére Tervey miniszteri tanácsos is lejön a Hortobágyra részint azért, hogy személyesen győződjék meg a munka haladásáról és eredményes voltáról, részben hogy megismerkedjék a város vezető, intéző körével és a benszülött polgársággal.

— **Uj tisztviselők.** A folyó hó 2-án tartott bizottsági közgyűlés az úresedésben levő fogalmazói állásokra Komlósy Pál dr. közigazgatási gyakoronokot és Kiss Sándor tb. fogalmazót, volt I. körházi biztost választotta meg. A törvényhatóság bizalma érdemes, munkás tisztviselőket léptetett elő, kik bizonyára ugy fogják megállni, hogy meg az eddigienél is fokozottabb szorgalommal fogják szolgálni a közigazgatás nagy érdekeit

— **A mentő egyesület.** Ismeretes dolog, hogy a városunkban létesítendő mentő egyesület társadalmi uton kell megteremtőnk. Ismerte társadalmunk jó szívét, hiszik, hogy a mozgalom megteremtői az a nélkülözhetetlen egyelet. Az emberbarátoknak kérésére Domahidy Elemér főispán állott az akció élére és miut halljuk, június 13-ára (keddre) érkekezetlet hívott össze a társadalom köréből.

— **A bizottsági tagok létszámának szaporítása.** A juniusi hó 2-ikán és 3-ikán tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlésben szóba került a bizottsági tagok létszámának felszámolása, miután a belügyminiszter a létszámemelés ellen nem tett észrevételt, pusztán a kerületek beosztására kíván javaslatot. A közgyűlés utasította a tanácsot, hogy a kívánt dolgot pótolja és erőll még ez évben tegyen jelentést a közgyűlésnek. A bizottsági tagok közül sokan azt mondják, hogy merőben felesleges a létszám emelése, mert a mostani bizottsági tagok nagy része nem sokat tördöki a város ügyeivel. Ha csak választások nincsenek, bizony-bizony alig van fele jelen a bizottsági tagoknak. Már pedig aki kötelességet vállal, az feleljen is meg polgártársai bizalmának. Mert ha a létszám szaporításával még az eddigienél is többen fognak hiányozni a közgyűlésekből, akkor nem esz elvére a cél, sot az állapot rosszabb lesz az előbbinél.

— **A polgármester rendelete.** Több ízben megesen már, hogy a szavazattal bíró tisztviselők közül hiányoztak a közgyűléseken. Kovács József polgármester ennek a megszüntetés végett körrendelet. Ben hívta fel a tisztviselőket, kik tagjai a törvényhatósági bizottsági közgyűléseknek, hogy a közgyűlések alkalmával legyenek jelen, mert ismétlenül bekövetkezhetik az, hogy a tisztviselők távolléte miatt nem lehet határozatot hozni, főleg névszerint való szavazás alkalmából.

— **Az Olajútó rendezése.** Az Olajútó rendezésének javaslatát a főmérnök bemutatta a tanácsnak. A főmérnök 19 háromszáz □ öles telket tervez az Olajútóban. A telék négyesgöle 4 korona kikéltási árban lenne eladva. Érdekes megemlítenünk, hogy az Olajútó rendezését már 1839-ben is tervezték.

— **A nagyerdői park pora.** Lapunk egyik barátja levelet írt, melyben panaszkodik a nagyerdői park poros volta ellen és azt ajánlja, hogy a park belső része hordassék meg szemcsés salakkal, mert addig hiábavaló az utak nagy költséggel való öntöztesése. Ezen munkát a nagyerdői csőszháznál kellene kezdeni a villákat kerítő léckerítés mentén végig a Dobosig és az egész belső parkban. Lapunk barátjának azt üzenjük, hogy ezen salakolást a főmérnök már régen tervezi és eddig talán csak azért nem hajtotta végre a tervet, mert nem volt fedezete a munkálataokra.

— **A sáskairás költségei.** A hortobágyi sáskairás költségeinek felét a minisztertanács az állam terhére elvállalta. Városunk közönsége azonban, tekintettel arra, hogy a sáskairás nemcsak helyi, hanem országos érdek, az összes költségek elvállalását kérte a kormánytól. A kormány azonban ezt megtagadta, a városi tanács azonban valószínűleg személyesen fog e tekintetben közbejárni a földmivélségi kormánynál.

— **A tiszavidéki mezőgazdák szövetezte** a héten megalakult. Elnökké Riekl Antal lett, alelnök Berger Móric. A választmány: Király József, Gara Lajos, Gyémánt Samu, Kenyeres Elek, Forrai Ernő és Geréby Pál tagokból áll. A szövetezet ügyészévé Ábrahám Deszö dr.-t választották, ügyvezetővé pedig Mandel Jenőt.

— **Személyi hírek.** Tolnay Kornél, a m. kir. államvasutak üzletvezetője amerikai utjából hazakérkezett. — Jablonowsky József, a rovartani állomás igazgatója a napokban városunkban időzött és jelentést tett a polgármesternek a hortobágyi sáskák írtásáról.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Debrecezen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága e hó végén rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés napja még nincs meghatározva.

— **Siketnémak utja.** A siketnéma iskola néhány tanulója Oláh Károly tanácsnok, Gácsér József igazgató és Schultz Lajos tanár vezetésével Szilágyosmlyón és Zilahon voltak a héten. A közönség nagy érdeklődéssel hallgatta a siketnémak haladását, melynek nyomán az illető városok ígérteket tettek az intézet támogatására.

— **Vendégeink.** Kovács József polgármester esztűrtökön délután érkekezetlet hívott össze, hogy megbeszéljék a nemzetközi botanikus kongresszus tagjainak Debrecezen való jövetelének részleteit. A tudósok június végén érkeznek Debrecezen és a város vendégei lesznek.

— **A helyi vasut, mint halljuk, azt tervezi, hogy a forgalom könnyebb lebonyolítása céljából a Simonyi-uton beszüntet néhány megállóhelyt, vagyis akképen osztja be a megállókat, hogy a Margit-fürdőtől a nagyerdői végállomásig csak két megálló lesz, és pedig a Kardos- és Ormódy-villánál. Ezen terv szerint elésnek a Szestaktéri feltételek és a Simonyi-nyaraló előtt levő megálló. Mi azt hisszük, hogy ezen változtatás az ott lakókat kellemetlenül fogja érinteni és alig fog eredményesen hozzájárulni a forgalom könnyebb lebonyolításához.**

— **A nagyerdői hidegvíz-gyógyintézet megnyílt!** A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatossággal enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredménnyel alkalmazhatjuk. Általában a vízgőyműd edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásolatlása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idézhető elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárando ki a hidegvíz-gyógyomól. A fiatal szervezet erőteljesben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket feléltetik és a lassan működő szerveket felrészíti. Eredményel alkalmazható tehát a vízgőyműd és annak különféle alakjai: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléséknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légző szerveknek hurotos állapotra való hajlamánál. 3. Tápálkülözi zavaroknál, u. m. vérszegénység, sápkör, kövérég, közvény-, görvőkör- és czukorvizelesnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknel. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértúlulás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinel, a neurastheniánál, ennek sokoldala jelenségeinel, mint: fejförés, szédülés, fejneműs, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívbiántalmak, a gyomor-, bél- és nem szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle betegségnél, görösös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdői hidegvíz-gyógyintézet modern és czél szeri berendezésű, fekvése és kitűnő puha víz föltöte alkalmas tényezők a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői szemelyzet végzi a teendőket, az árak megkellek. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5—8 óráig; nőknek d. e. 9 órától d. u. 5 óráig.

Utmutató a városházán.

A polgármester fogad minden kedden és pénteken 11 órakor.

A tanács rendes tanácsulést hétfőn és csütörtökön délelőt tart; a tanácsnokok ez időben feleket nem fogadnak.

Az árvászeki szerdán és szombaton és a hó utolsó napján délelőt tartja üléseit. Az árvászeki elvadások felekek felvilágosítást adnak és fogadnak hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken d. e. 10—12-ig.

A közigazgatási bizottság minden hó 5-ikén tartja üléseit.

Az íktató hivatal hétköznapokon d. e. 9-től 12-ig, d. u. 3—5-ig, vasárnap és ünnepponon 9—11-ig fogad el beadványokat.

Hivatalos órák a városházán. Hétköznapokon d. e. 9—12 ig, délután 3—6 ig; vasárnapokon és ünnepnapokon 9—12 ig.

A hivatalok és azok száma a városház fő- és mellékkapui alatt kifüggesztett táblákon jelezve vannak.

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszer-raktárában
gyógyszerészi különlegességek
és illatszerek
a legnagyobb választékban kaphatók.

Eredeti francia és angol gyártmányok.

Képes árjegyzék ingyen. Telefon-szám 168.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legutányosabban és jótállás mellett eszközöli FÖLDEVÁRI L. debreczeni első elektrotechnikai vállalata Kossuth-utca 1. sz. (az udvarban). Villamos felszerelések, zseb-lámpák, kerékpárok és alkatrészek raktára.

Uri divat, kalap és fehérenemű üzlet **Békés Lajos** Debreczen, Piacz-u. 44. dr. **Ujfalussy-ház.**
Angol női bluzokat, férfi fehéreneműket és kelenygyéket mérték szerint a legszebb kivitelben készit.

Angol plaidek és takarók, svéd bőrkabátok **Borsos Katanál.**

Jszákosság nincs többé!!!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszese italbán egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszélde a tartózkodásról, mert eszeleneladása ellenesvonszó teszi az iszákosnak a szeszese italt. A COZA oly eszedenes és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül szedhatja és az illető még csak nem is sejtji, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer férfit a székely és becsületességét megemlézett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatalember a jó utra és szeszesejéhez segített és sok embornere ötletét számos évvel megöszeseabbított.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adagot és egy közönséj irásokkal telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőzőszében biztos hatásláról. Kereskedőnk, hogy az egész-ségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA ÉTI. SZ.
Vádjia ki ezen szelvényét és küldje még ma az intézetnek. (Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE

(Dépa. 375.)

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Hivatalok részére

mindenféle

RUGGYANTA- és RÉZ-BÉLYEGZŐK,

PECSESTYOMOK,

SZÁMOZÓGÉPEKET

és

ÁLLANDÓ FESTÉKPÁRNÁKAT

olcsó árban.

5 évi jótállás mellett, a legpontosabban készit az

ELSŐ DEBRECZENI

RUGGYANTA-BÉLYEGZŐ GYÁR

és KÖNYVNYOMDA

Debreczen, Simonffy-utca Sesztina-ház.

Ad. 6917/1905.

Árlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város bábákepede építésénél a vízvezetékli, csatornázási és gőzfűtési munkálatokra zárt ajánlati vesenytárgyalás hirdetik.

A teljesítendő munkálatok helyszínrajza, előméréte, vállalati általános és részletes feltételei a hivatalos órák alatt a városi mérnöki hivatalban (Simonffy-utca 2/b., II. emelet) megtekinthetők. A munkálatok csak együtt adatnak ki.

Pályáznai az előméréten kívánt munkákra ajánlatba hozandó egységárrakkal lehet. — Az egységárok tisztán, olvashatóan kiírandók.

A pályázatban részt vehet minden kellő ipari képesítés és jogosítvánnyal bíró magyar honos.

Minden ajánlattevő köteles 4000 (négyezer) korona bánatpénzt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban f. évi június hó 19-én d. u. 5 órára Debreczen sz. kir. város házépztáránál letenni s a letéti jegyet ajánlatához mellékelni.

Minden ajánlattevő köteles a vízvezeték és csatornázási előmért III/b. 37., IV/b. 32., 35., 36., 37.; a gőzfűtési előmért III. 73., 75., 101., 103., 105., 107. tételre alatt előírt berendezési tárgyból egy mintadarabot f. évi június hó 20-dika d. e. 10 órájáig a városi mérnöki hivatal címzere »minták a bábákepede építéséhez« jelzessel díjmentesen beküldeni. — Az elfogadott ajánlathoz tartozó mintadarabok a munka leszámolásáig visszatartatnak; az el nem fogadott ajánlathoz tartozó minták a bánatpénzsekkel együtt visszaadatanak. — Az ajánlatok felett hozandó határozat vételétől számított 15 nap alatt át nem vett mintákért a város nem szavatol.

Az írásbeli zárt ajánlatok f. évi június hó 20-án déli-éltől 10 óráig a polgármesteri hivatalhoz nyujandók be. Az ajánlatban ki kell jelteni, hogy ajánlattevő a terveket, előméréteket, vállalati általános és részletes feltételeket, helyi viszonyokat és ezen hirdetményt ismeri s magára kötelezőnek elvállalja.

A beérkezett ajánlatok f. évi június hó 20-án d. e. 11 órák or a városház nagytermében nyilvánosan bonatnak fel.

A vállalati általános és részletes feltételeknek vagy ezen hirdetménynek meg nem felelő ajánlatok, elkészve beadott, távirati és utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A városi tanács fen tartja magának a jogot, hogy a beérkezendő ajánlatok közül szabadon választasson, vagy azok mellőzésével a munkákat más uton biztosíthassa.

Minden ajánlattevő ajánlatával 60 napig kötelezett-ségen marad.

Kelt Debreczen sz. kir. város tanácsától, 1905. évi május hó 27-én.

A városi tanács.

TÓTH GYULA
 VASKERESKEDŐ, DEBRECZEN, Piacz-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobb minőségben a tavaszi időnyre kertészeti, gazdasági és műhelyi szerszámokat és felszereléseket; kerti vasuturok, gyermek-kocsik, fürdőkádiák, jég-szekrények, vas- és rézuturok, peronospora- és kerti fecskendők, minden vas- és fémiparhoz való szerszámok, fűtési kerítés-huzalok, építőeszközök vasgerendák, vas- és porcellán-kályhák, utóbiakhoz multiplikátor (hőfejlesztő) betétek. — Legelőszobb bevásárlási forrás.

Hirdetések leközlésére

legalkalmasabb

a városi könyvnyomda-vállalat

kiadásában megjelenő

„A V Á R O S”

ezimű heti lap,

mivel ez a nagy keresletnek örvendő lap a város és megye vagyonos közönségének állandóan kezében forog s így a feltűnő és csinos kivitelű hirdetések egész héten át a hirdetőkre tereli a szükségletét beszerzeni óhajtó közönség figyelmét.

Debreczen szabad kir. városi könyvnyomda-vállalata

Városházépület. (Kossuth-utca.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a leg egyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett.

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legdiszesebben állíttatnak ki. — V i d é k i megrendeléseket pontosan eszközi.

Tartós betűcseréből készült tömönvényekkel helybéli és vidéki nyomdaknak, könyvkötőknek jutányos ár mellett a legrövidebb idő alatt szolgálunk.

Sürgőnyezim:

VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.
Telefon: 270. — Alapítottott 1561-ben.

Ruhafestő

és vegyszeri tisztító intézet

HABÉCZY ANTAL

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42-ik sz.

Telefon 323.

Fehérnemű
Gőzmosoda!!!

— A —

bel- és külföldi

gyógykülonlegességek

a naponta felmerülő

gyógyszer-ujdonságok,
hasonszervi gyógyszerek,
kötszerek, szépitőszerek
legnagyobb raktára Debreczen és vidékére

Mihalovits J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti laboratoriuma

~ Debreczenben, ~

Főpiacz 31-ik szám,

~ a városházzal szemben. ~

TELEFON 308. **MELOCCO PÉTER** TELEFON 308.

GYŐR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselet: Debreczen és Hajdúmegye részére: LUKÁCS VILMOSNÁL, Hatvan-utca 5.

Márványmozaiklap.
Műkő- és Czeméntarugyár.
Beton és vasbeton.
Építési vállalat.
Átereszek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott **kar-**
mantyus és **csömöszölt** Cze-
mentesövek, Csatornázás.

Beton és Granitto Ferrazo burkoló munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron

a JOHN-féle kéménytoldó,

mely minden kémény huzatát megjavítja, füstzaklatást megszüntet.